

Uppföljning målområde läkemedel 2016

Mål i miljöprogrammet 2014-2016	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Måloppfyllelse
Produktion: Miljökrav har ställts på allt upphandlat sortiment och uppföljning har genomförts enligt nationella kriterier.	Ja	Ja	Ja ¹	●
Ordnation: Antal antibiotikarecept/1000 invånare är mindre än 250	321	311	306	●
Kassation: Mängd kasserade läkemedel per år (basnivå 2014, ska minska under programperioden).	-	-	- ²	●

Sammanfattning

Läkemedel kan påverka miljön både vid tillverkning och användning. De tre målen för läkemedel i miljöprogrammet (produktion, ordination och kassation) syftar till att minska vår miljöpåverkan av läkemedelsproduktion och spridning av läkemedelsrester i naturen vid användning. Genom att ställa krav i upphandling av läkemedel kan man minska spridningen av läkemedelsrester där de produceras. Samtidigt minskas risken för spridning av resistenta bakterier.

Produktion

Krav i enlighet med Upphandlingsmyndighetens hållbarhetskriterier för produktgrupp läkemedel samt krav enligt Uppförandekod för leverantörer har ställts i samtliga läkemedelsupphandlingar sedan 2014.

VGR är här, inom ramen för det nationella samarbetet kring socialt ansvarstagande i offentlig upphandling, från och med 2016 fått det nationella ansvaret för avtalsuppföljning avseende läkemedel. 24 stycken skrivbordsrevisioner av leverantörers självutvärderingar påbörjades hösten 2016 och pågår samt en på plats-revision vid tillverkningsenhet är genomförd under året.

¹ Krav i enlighet med Upphandlingsmyndighetens hållbarhetskriterier för läkemedel samt krav enligt Uppförandekod för leverantörer har ställts i samtliga läkemedelsupphandlingar under 2016

² Följs upp kvalitativt

VGR har under hösten initierat ett samarbete med branschorganisationerna inom läkemedelsområdet (Läkemedelsindustriföreningen, Generikaföreningen och Läkemedelshandlarna) för en generell dialog kring avtalsuppföljning och arbetssätt för detta. Syftet med dialogen är bland annat att höja förståelsen och kunskapen hos branschen för att de tydligt ska veta vilka krav vi ställer och hur vi kommer att följa upp ställda krav.

Koncerninköp deltar sedan hösten 2016 i Upphandlingsmyndighetens expertgrupp för framtagande av uppdaterade hållbarhetskriterier för läkemedelsupphandling.

Ordination

Västra Götaland fortsätter att minska förskrivningen av antibiotika på recept, om än i långsammare takt än tidigare och minskningen inom primärvården har avstannat. Motsvarande trend ses i hela landet. Den totala minskningen 2016 var 2 % (från 311 till 306 recept/1000 invånare och år) jämfört med 2015. Minskningen omfattar flera olika antibiotikagrupper och inte som tidigare, främst luftvägsantibiotika. Västra Götaland tillhör de 11 regioner/landsting med lägst förskrivning i landet och den tredjedel som minskat mest under 2016. Majoriteten av recepten skrivs inom primärvården.

Arbetsplats	2015	2016
Närhälsans Vårdcentraler	88,1	85,9
Privata Vårdcentraler	64,1	65,8
Övrigt VG Primärvård (Jourcentraler)	39,0	37,9
VG Primärvård (Vårdcentraler och Jourcentraler)	190,1	189,7
Sahlgrenska Universitetssjukhuset	28,4	27,7
Skaraborgs Sjukhus	10,9	10,7
NU-sjukvården	11,4	9,9
Södra Älvsborgs Sjukhus	9,3	9,2
Kungälv Sjukhus	2,5	2,6
Alingsås Lasarett	1,7	1,8
Frölunda Specialistsjukhus, Lundby sjukhus och Angered's Närsjukhus	2,3	2,1
Sjukhus, Västra Götaland	66,4	63,9
FTV	9,9	9,4
Privat Tandvård	8,9	8,9
Tandvård, Västra Götaland	18,8	18,3
Övriga förskrivare i Västra Götaland	23,0	21,9
Förskrivare i övriga riket	11,4	12,3
Totalsumma Västra Götaland	310,8	306,0

Diagram 1. Varje förvaltnings förskrivning av antibiotika på recept per 1000 invånare och år, 2016 jämfört 2015.

Spridningen är fortfarande stor mellan kommunerna. Grästorps och Lidköpings kommun ligger strax under målet på 250 recept/1000 invånare och år. Högst förskrivning sker fortsatt till invånarna i Åmåls kommun (361 recept/1000 inv. och år). Stora skillnader ses också mellan olika vårdcentralers förskrivning, 26 % av vårdcentralerna har minskat sin förskrivning med mer än 10 % det gångna året och 15 % ökade den med lika mycket.

Över 1100 läkare fördelat på 163/199 (82 %) av primärvårdens vårdcentraler har diskuterat sin följsamhet till behandlingsriktlinjer för infektioner ihop med kollegorna vid minst ett reflekterande möte. Därtill har vårdcentralens sammanlagda förskrivning jämfört med andra vårdcentraler diskuterats.

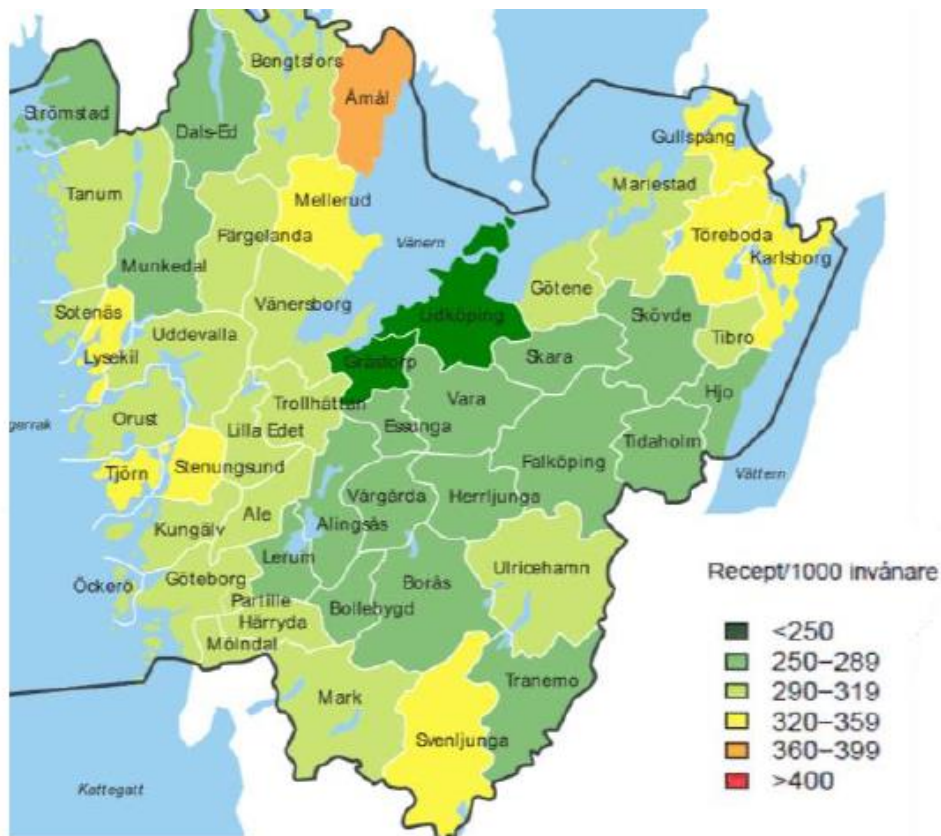

Diagram 2. Antal antibiotikarecept per 1000 invånare de senaste tolv månaderna tom december 2016 (Spridning: 361 – 241 recept/1000 inv. och år).

Kassation

Arbete med definierat sortiment och extemporeläkemedel

Sortimentsrådet inom Sjukhusapoteket VGR arbetar dagligen med att säkerställa att rätt läkemedelsprodukter och produktinformation finns tillgängliga i vården. I detta arbete ingår att anpassa det definierade läkemedelssortimentet inom slutenvård och primärvård till rekommenderat och upphandlat sortiment. Inga mätningar angående huruvida detta har påverkat läkemedelskassationen har utförts, men kassation av läkemedel inom slutenvården och primärvård bör minska genom det kontinuerliga arbetet med anpassning av sortiment och förpackningsstorlekar efter vårdens behov av läkemedel.

I Sjukhusapoteket VGR:s samarbete med APL finns en arbetsgrupp med uppdraget att minska kassationen i samband med beredning och användning av cytostatika. Arbetsgruppen ser

över förbrukning- och kassationsstatistik för extemporeläkemedel i regionen samt tar fram åtgärder som kan minska kassationen.

Åtgärder som vidtagits under 2016 innefattar bland annat:

- Identifiera förpackningsstorlekar som överensstämmer med befintliga behandlingsregimer
- Förbättringsarbete med rutiner, lathundar och arbetssätt
- Utredningar om förlängd hållbarhet på stamlösningar

Resultat

Mängden cytostatika (totalt 75 olika substanser) som används för extemporeberedning av APL i VGR har en ökande trend, medan kassationen ligger relativt konstant på ca 3,5 % av den använda mängden (se diagram 2 och 3).

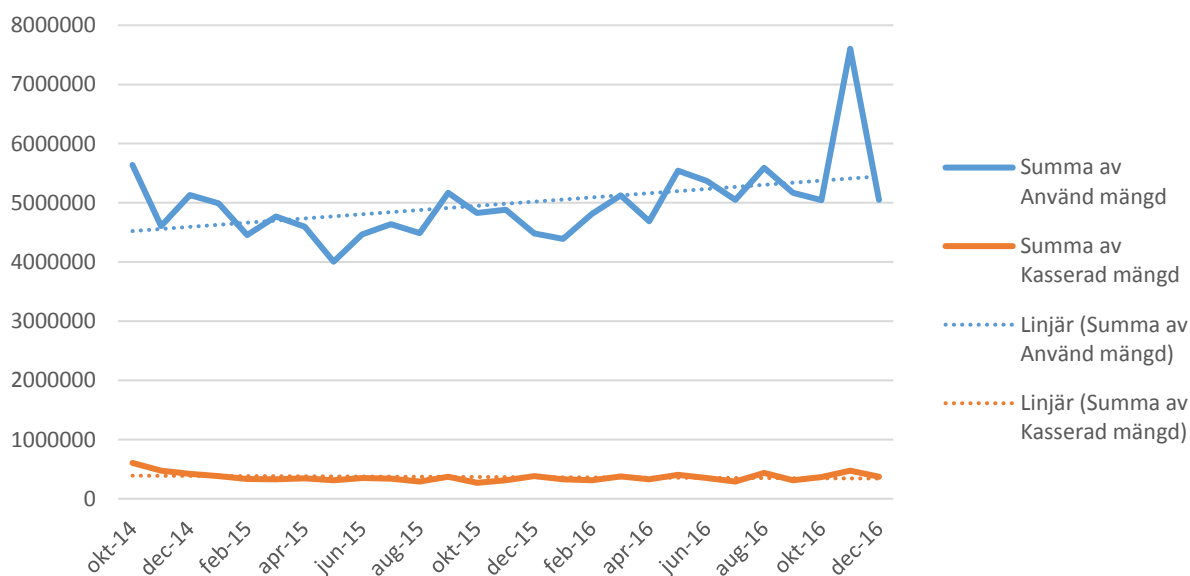

Diagram 3. Använd och kasserad mängd cytostatika som används av APL för extemporeberedning i VGR.

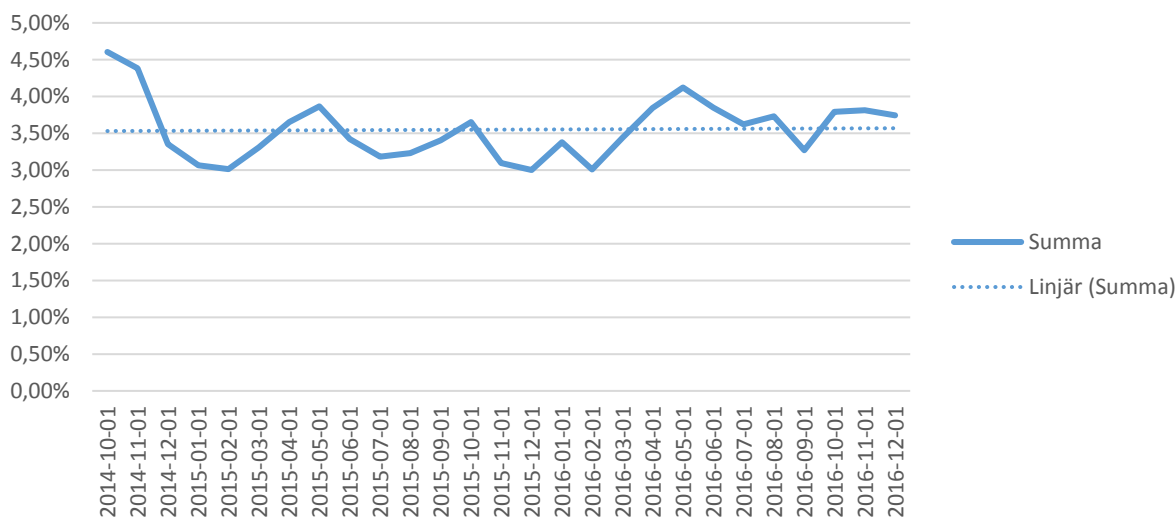

Diagram 4. Kassation i % av den totala mängden använda förpackningar som används av APL för beredning av cytostatika till VGR.

Nyckeltal för förvaltningar och bolag

Antibiotikaförskrivning per förvaltning och per kommun, se Diagram 1 och 2.

Mer information

Hittar du på intra.vgregion.se/uppfoljningmiljo eller www.vgregion.se/uppfoljningmiljo

Har du frågor kring resultatet? Kontakta Lars Karlsson, lars.olov.karlsson@vgregion.se